

HANGYA

A Cseh-Slovákiához csatolt Hangya szövetkezetek sorsa.

Szövetkezeteinket bizonyára érdekelni fogja azoknak a Hangya testvérszövetkezeteknek a sorsa, amelyeket az európai államok új elhelyezkedése régi központjuktól elszakított. A cseh-slovákiai Hangya szövetkezetek már kezdettől fogva erős ellenállást fejtettek ki önálló autonóm működésük érdekében. Az ottani kormány azonban a cseh szövetkezetek központjába akarja ezen szövetkezeteket kényszeríteni. E központ neve: Ustředné Družstvo, amely állami támogatással és ellenőrzéssel működik. A „Robotnické Noviny“ valamint a „Právó Lidu“ című cseh lapok vonatkozó cikkei azonban olyan szomorú jelenségekről adnak hírt, melyek igazán megindokolják a régi megbízható ellenőrzés és szakszerű vezetés alatt működött Hangya szövetkezeteknek ama törekvését, hogy teljes autonómiájukat megőrizzék és saját vagyoniuk kezeléséről valamint a kezelés ellenőrzéséről külön alakítandó és a régi szakszerűséget képviselő központ utján gondoskodjanak.

A két lap ezen azonos című cikkét alább közöljük azzal a hozzáadással, hogy miután Romániában is egy állami irányítással működő központ a Cassa Centrala ügykörébe szeretné az állam a szövetkezetek jövő működését tömöríteni, méltán kelt bennünk aggodalmat, mert ismét egy bizonyos annak, hogy az államok nehézkés adminisztratív szervezettel, a kellő szaktudás hiányával és kezdetlegességével nem képesek, úgy látszik, a szövetkezetek sikeres és célirányos működését a kívánt mértékben biztosítani. Hogy ebben a tekintetben nálunk Romániában is nagy nehézségeket kell leküzdeni, mi sem mutatja inkább, mint a romániai napi lapoknak azok a hírei, melyek hasonló jelenségekről hoznak hírt. A bukaresti központ városi szövetkezeti központjánál ugyanis a közel múltban mintegy 76 tisztviselő ellen folytatott az állam vizsgálatot és azok visszaélései és bűnössége kétségtelenül megállapítottak és ügyekben büntető ítéletek is hoztak. Ezidő szerint méltán irhatjuk tehát, hogy a szövetkezetek működésének és vagyonkezelésének irányítása és ellenőrzése legbiztosabb és legszakszerűbb helyen a szövetkezetek kezében van és amennyiben a szövetkezetek sikeres működése igen fontos állami érdek, úgy nemcsak saját érdekükben, hanem éppen az állam érdekében való az a mozgalom, amelyet szövetkezeteink autonóm működésük és régi, megbízható központjuk további elismertetése érdekében indítottak.

Az állami támogatásra igenis szüksége van minden szövetkezetnek. Ez azonban éppen célszerűségi szempontokból nem olyan módon

kell történnék, hogy az állam a szövetkezetek adminisztratív szervezetéből és szabad önálló mozgásukat akadályozó tevékenységükbe nyuljon bele, hanem tisztán arra kell szorítkoznia, hogy ezen intézmények, mint a legszolidább és a legüdvösebb termelés és áruellátás szervei, a legmesszebbmenő állami kedvezményeket élvezhesék. A hatóságok messzemenő jóindulatának a biztosításával és az új szövetkezetek alakulása és megalakíthatása körüli ez időszert felforgató hivatalos rendelkezéseknek, valamint kormányhatósági jóváhagyásoknak a teljes mellőzésével minél egyszerűbbé és könnyebbé tenni egy szövetkezet létesíthetőségét és úgy azok alakítását, mint működését a hatóság jóindulatú támogatásával biztosítani, hivatalos ügyeik elintézését számukra megkönnyíteni, közterheiket a minimálisra leledukálni, a szövetkezeti célokra szánt árukat vasúti fuvardíj kedvezményben részesíteni. Ezek alkotják az állam szerepét, és virágzó szövetkezeti gazdálkodás létesítése és a szövetkezeti munka széleskörű megvalósítása és fejlesztése érdekében.

Főleg nem indokolt az állam beavatkozása ellenőrzési és adminisztratív ügyekben azoknál a szövetkezeteknél és szövetkezeti központoknál, amelyek az állam hitelét és tőkét nem veszik igénybe, hanem ellenkezőleg a saját erejükből és a tagok áldozatkészségéből építik fel a működésükhöz szükséges alapötökét és ezáltal biztosítják a tagok részéről is a legmesszebbmenő érdeklődést és a legélelkebb ellenőrzést. Az ilyen egészséges autonóm uton létesített szövetkezeti ellenőrzés kizárja azt, hogy az alant foglalt cikkekben ismertetett visszaélések fennforogjanak, vagy keletkezhesenek és hogy az állam által nemes intenciókra nyújtott tőkék eredeti céljuktól elvonassanak és egyesek spekulatív önző egyéni érdekeinek szolgálatába állíttassanak. Az autonóm szövetkezetben a legutolsó szövetkezeti tag is bíró, aki a szövetkezet működéséről, a szövetkezeti közgyűléseken ítéletet mondhat. Az autonóm szövetkezetnek minden tagja egy ellenőrző szem, míg ezzel szemben a bürokratikus és állami beavatkozással létesített központok közegeinek ellenőrzése és ennek az ellenőrzésnek a lehetősége nagyon korlátozott és a magasabb állami közegek erős elloglaltsága miatt érdemelesen alig gyakorolható és valószínű meg.

A „Robotnické Noviny“ és „Právó Lidu“ cikkei.

A helybeli Rob. Noviny teljes terjedelmében és minden kommentár nélkül közli a „Právó Lidu“ megállapításait a bratislavai Ustředné Družstvoról:

„Végre megtörtént, — írja — hogy a skandalum az Ustředné Družstvo ügyében elháríthatatlanul kipattant s a szlovák nemzeti

és földmivelő párt ebben a botrányban mértékben felül érdekelve és blamírozva van. De a botrányt különben sem lehet már semminő eszközzel agyonütönni, miután a parlamentben is lerántották a leplet az Ustředné Družstvo összes üzérkedéseiről, üzleteiről és romlott korrupciójáról s a kormány is kénytelen volt parlamenti tagokból felülvizsgáló-bizottságot kiküldeni. Az Ustředné Družstvo élénk összeköttetésben állott az Obilni Ustaval, amellyel egyenesen törvényellenes üzleteket kötött és az államot minden egyes esetben tetemes összegekkel károsította meg. Az Ustředné Družstvo például szappant 1.10 K-ért vásárolt és ezt 3—4 koronával adta el darabonként. Az Obilni Uslav részére vásárolt gabonából métermázsánként K 1.50, sőt 2.40 kapott provízió gyanánt.

Az Ustředné Družstvo azonkívül Szlovénországról szállításokat eszközölt anélkül, hogy az államnak a kiviteli, szállítási illetményeket megfizette volna s ezzel a manipulációval az államnak waggonként 2000 korona kárt okozott. Többek között szállított 13 waggon kékalicot.

Az összes ezen jelentésekre, amelyeket a revideáló biztos a miniszteriumhoz felterjesztett, az a válasz érkezett, hogy az Ustředné Družstvom felülvizsgálnia nem szabad s ugyancsak Houdek miniszter utasította „Slovensky Denník“ szerkesztőjét, hogy a szövetkezet rendellenességeiről említés semilyen formában ne történjen. Ez a szövetkezet volt még oly merész és szlovénorszáki összes fiókaival egyetemben az államtól 30.000.000 K-t kért kölcsön gyanánt, hogy a lánckereskedelmi üzleteit annál nyugodtabban bonyolíthassa le. 2000 vagon szenet is hozott a maga számára Csehországból, minden ellenőrzés nélkül és a szenet ugyancsak lánckereskedelemben bocsátotta.

Medveczky képviselő ugyan kijelentette a képviselőházban, hogy az ellenőrzéstől nem fél. Mi azonban kijelentjük, hogy egyéb adatok is állanak rendelkezésünkre és az ellenőrző közegektől elvárjuk, hogy a revíziót személyekre való tekintet nélkül könyörtelenül fogják keresztül vezetni.

Eddig a „Rob. Noviny.“

A központ közleményei.

Aruosztályunk értesíti a szövetkezeteket, hogy a központi raktárunkban, valamint a nagyváradi és aradi kirendeltségeink raktáraiban, ugyancsak a székelyudvarhelyi és a sepsiszentgyörgyi transzító raktárainkban a következő áruk vannak készletben:

Fűszer- és gyarmatárak:

Bors egész és törött,	Fahéj egész és törött
Rizs,	Vanília
Szegedi rózsapaprika	Tea
Cukorkák	Asztalosenyv

Rizs- és buzakeményítő	Salalcali
Salamiák	Allványpapir
Csomagolópapir	Papirzsákok
Mosószappan I-a	Mosdószappankülönbéle

Kéfe- és kötélárúk:

Lókefe	Fényesítő- és sárkefe
Nyeles és kézi surlókefe	Cirokseprű

Rövid- és vegyesárúk:

Női, férfi és gyermek-harisnyák	Női és férfi gombok
Női, férfi és gyermek-cipők	Vászon és zefir férfi ingek

Cipő árak:

Hélia gyermekcipő	26—30 sz.-ban	à 125.— L
"	31—35 " "	160.— "
Fiu	36—39 " "	205.— "
Férfi borjubőr cipő	40—46 " "	200.— "
" -box cipő	38—46 " "	290.— "
" vadász barna	39—46 " "	300.— "
" fekete	39—46 " "	270.— "
Női borjubőr cipő	35—42 " "	210.— "
" box cipő	35—42 " "	255.— "

"Hangya" cipők.

I. gyermek	27—30 sz.-ban	à 120.— L
"	31—35 " "	129.— "
fiu	36—39 " "	144.— "
II. gyermek	27—30 " "	78.— "
"	31—35 " "	86.— "
fiu	36—40 " "	96.— "

Puha és k. gallérok	Kalodont
Palatábla	Ironok
Pipák	Zsebkések
Evőeszközök	Konyhakések
Cigaretta papír és hüvely	Cigaretta szopókák
Lámpabelek 3, 5, 11 sz.	Hegedük és heg.-tokok

Üveg és porcellánárúk:

Vizes és borosüvegek	Kancsók
Vizes-, boros- és likörspoharak	Likörös és vizes szer-zetek
Fehér porcellántálak és tányérok	Leveses, sültés és főzé-lékes tányérok
Ebédítő szerv. 6, 12 szem.	Teás és kávékészletek
Különböző háztartási szerek	Táblaüvegek különböző méretben

Vasárúk és gazdasági eszközök:

Bácskai ekefejek és hozzávaló alkatrészek, ugymint	
Ekekés	Kormánylemezek
Eketalp	Csoroszlya
Talpcsavar és ekekés csavar	Sajtolt ekefejek és eke-alkatrészek
Váltóekék és alkatrészek	Kaszakövek
Kaszák	Kaszaverő szerszámok
Kaszakarikák	Sarlók
Kaszakötők	Kerti vasgereblyék
Kapák, ásók, lapátok	Fejszék
Hernyóollók	Öntött bográcsok
Láncok	Különbéle bádogárúk
Öntött vastüzhelyek és tüzhelylapok	Ajtózárok
Zománczott f.-edények	Kézi lámpák
Szénvasalók	Sodronyszegkek
Marhaszájkosarak	Asztalos gyaluk
Talp és sarokszegkek	Lakatok
Különbéle reszelők	

Lack- és festékárúk:

Padlólack	Copállack
Vaslack	Kocsilack
Terpentinlack	Spirituslack
Lombzöld	Hegyikréta
Pompeivörös	Minium
Kropp rózsa	Cinober világos és sötét
Ockersárga	Angyal vörös
Füst és ózbarna	

Vegyí és ásványolaj termékek:

Cipőcserm	Kályhafestő ládában
Fénymáz	Kékitőpapír
Cipész szurok	Smirglipapír
Ablaktapasz (gitt)	Ecetszesz 80 %-os
Écet	Ópóalj

Kőolaj a sepsiszentgyörgyi és a székelyudvarhelyi raktárunkban, valamint a brassói kőolaj finomító-

tól utalványuk alapján. Kocsikenőcs sárga színű 10, 20 és 50 kg.-os ládáiban.

Italárúk:

Garantált tiszta szilvórium Seprópálinka
Boroviczkák Cognac
Rum 40, 60, 70% os Finomszesz 96% os
Finom vegyes I. minőségű bor lt.-ként à 12 leu.
Vegyes fehér asztali bor 1919. évi termésű lt.-ként à 10-50 leu.

Különböző pecsenye borok palackozva.

Utban vannak kötél, kefe és ecsetárúk is. Már jelenleg abban a helyzetben vagyunk, hogy szövetkezeteinknek a fenti árúk iránti rendelését el tudjuk intézni, minél fogva kérjük szövetkezeteinket, hogy megrendeléseiket a fenti árúkra vonatkozólag küldjék be mielőbb központunkhoz és kirendeltségeinkhez. Az elszállítás iránt ezidőszert haladéktalanul gondoskodni fogunk úgy, hogy a szövetkezetek épp oly rövid idő alatt megkapják az árúkat, mint a normális időben, mert az árut a szövetkezeteknek saját vasuti állomásokra darab árúként adjuk fel.

Befőttes-, izes- és ugorkásüvegekre szövetkezeteink tegyék meg előjegyzéseiket szükségleteikhez mérten. E cikkekben nagyobb mennyiségű árut várunk a központba. Nagyváradra a kirendeltséget illető szállítmány már megérkezett.

A szövetkezeteink által aláírandó memorandum aláírásának határidejét március hó 31-éről április hó 10-ig kitöltük. Felkérjük szövetkezeteinket, hogy amennyiben az aláírást akadályok miatt még nem eszközölték e határidőig küldjék be megbizottaikat cégbélyegzővel, a körlevelünkben már közölt aláíróhelyekre. A memorandum aláírhatására iparkodjék minden Hangya szövetkezet okvetlen módot találni.

Figyelmeztetés. Felhívjuk a szövetkezetek vezetőségének figyelmét arra, hogy a darab árú szállítással kapcsolatos eljárásokra különös gond fordítandó. Oktassák ki az ügyvezetők az árut kiváltó fuvarost, vagy megbizottjukat, hogy minden alkalommal a küldemény átvétele előtt kérjék annak hivatalos lemérlegelését és az esetleges hiányról tényálladási jegyzőkönyvet vétessenek fel hogy annak alapján a hiányzó árúk visszkérésére megindítható és a vasut az elveszésért felelőssé tehető legyen.

Ezen figyelmeztetésünket kérjük minden alkalommal szemelőtt tartani.

Áruelosztó szövetkezeteinket felkérjük, közöljék postafordultával, hogy van e olyan múlt évben kapott utánvételi áruszállítmányunk, melyet a címzett szövetkezet még nem váltott ki. Kérjük központunkkal közölni a szállítmány elindítási idejét, a kapott átadási jegyzék alapján a szövetkezetek nevét és az utánvételi összeget.

A pénzbeszedő gócponti szövetkezetek pedig jelentsék minden hó 1-én és 15-én készpénz állományukat, közöljék továbbá a lefizető szövetkezetek névsorát nyugtájuk sorszámával. Felhívjuk figyelmüket újlag arra, hogy a nyugták másodpéldányait a lefizetés napján okvetlenül küldjék be könyvelési osztályunknak.

A közgyűlési iratokra vonatkozólag közöljük szövetkezeteinkkel, hogy az áruelosztó gócpontokhoz indított csoportkocsikban annak idején valamennyi szövetkezet közgyűlési iratait is kiküldöttük. Amennyiben azokat a szövetkezetek még nem vették volna át, a legközelebbi alkalommal feltétlenül vitessék el.

Fontos figyelmeztetés. Várady József ellenőrünk fényképpel ellátott személyazonosságát igazoló ellenőri utikönyvecskéje elveszett. Ennek folytán nehogy valaki illetéktelenül az ő nevében a szövetkezeteknél megjelenessen és az igazolókönyvével visszaélést követhessen el, felhívjuk szövetkezeteinket, elsősorban pedig a Csikvármegyei szövetkezeteket a legnagyobb óvatosságra.

HIRDETÉSEK.

Zimándközi fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi április hó 17-én d. u. 3 órakor a község házában 1920. évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24 §-a értelmében meghívotnak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1921. év április hó 24-én fog megtartatni, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Múlt évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1920. év december 31-én a tagok száma 250, üzletrészeinek száma pedig 768 volt. Az év folyamán belépett 2 tag 4 üzletrésszel, kilépett 4 tag 6 üzletrésszel. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt Zimándköz, 1921. február hó 16-án. Az igazgatóság.

Borbándi "Hangya" fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi április hó 17-én d. u. 3 órakor a rom. áll. iskola helyiségében 1920. évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24. paragrafusa értelmében meghívotnak azzal, hogy ha a tagok kellő számban meg nem jelenének, úgy a közgyűlés 1921. május hó 1 napján tartatik meg, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Múlt évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 8. Az alapszabályok módosítása. 1920. év december 31-én a tagok száma 99, üzletrészeinek száma pedig 503 volt; az év folyamán belépett 16 tag 96 üzletrésszel, kilépett 1 tag 2 üzletrésszel. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt Korbánd, 1920. december hó 31-én. Az igazgatóság.

Felsőszentmihályi fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi április hó 10-én d. e. 8 órakor a község házában rendkívüli közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 25 §-a értelmében meghívotnak azzal, hogy ha a tagok kellő számban meg nem jelenének, úgy a közgyűlés április hó 17 napján tartatik meg, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Az igazgatóság megújítása. 2. Felügyelő-bizottság megújítása. Felsőszentmihály, 1921. március hó 24-én.

Az igazgatóság.

Érsemlyéni "Hangya" fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi április hó 17-én d. u. 3 órakor a ref. iskolában 1920. évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24-ik paragrafusa értelmében meghívotnak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1921. április hó 24-én fog megtartatni, mely tekintet nélkül a tagok számára határozatképes lesz. Napirend: 1. Múlt évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1920. év december 31-én a tagok száma 313, üzletrészeinek száma pedig 1317 volt; az év folyamán belépett 4 tag 5 üzletrésszel, kilépett 3 tag 6 üzletrésszel. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt Érsemlyén, 1921. január hó 29-én.

Az igazgatóság.